

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Espoon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lakiesityksessä säädetään uusi tehtävä työllisyysviranomaisille: lukutaitokoulutuksen järjestäminen työvoimakoulutuksena. Tämä on Espoon kaupungin näkökulmasta lähtökohtaisesti kannatettava ehdotus. Tämä mahdollistaa lukutaitokoulutuksen kytkemisen tiiviimmin osaksi työllisyyspalveluiden palvelupalettia ja vastaamaan entistä paremmin kotoutumisen työelämälähtöisyyttä. Lisäksi ehdotus voi tehostaa koulutusten hallinnointia, mutta riskinä voi olla, että erityistarpeita omaaville ryhmille ei välttämättä heti tule tarjontaa, kuten vanhassa mallissa, koska työllisyysalueet järjestävät koulutusta etupäässä suurelle asiakasjoukolle. Työvoimakoulutuksena järjestettävä lukutaitokoulutus edellyttää koulutuksen hankinnan valmistelua ja toteuttamista. Tästä koituu kustannuksia kunnille.

Jatkossa Opetushallitus määritteli lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Tämä on kannatettava uudistus, joka varmistaa koulutusten yhdenmukaisen sisällön. Lukutaitokoulutuksen järjestämistehtävään osoitetaan kunnille rahoitus, mutta Espoon kaupunki on huolissaan rahoituksen tason riittävydestä erityisesti, kun yli 30-vuotiaat eivät olisi enää oikeutettuja kotoutumislain perusteella omaehtoiseen opintoihin perusopetuksen osalta. Tämä voi lisätä lukutaitokoulutuksen tai muun sopivan koulutuksen tarvetta tällä asiakasryhmällä. Jo nykyisellään vapaalle sivistystyölle tarkoitukseen kohdennettu 100 %:n valtionosuusrahoitus on ollut riittämätön ja vapaan sivistystyön oppilaitos esimerkiksi Espoossa on kohdentanut tarkoitukseen myös omaa rahoitustaan. Tehtävän siirron yhteydessä tuleekin varmistaa, että uuden lakisääteisen tehtävän myötä valtio takaa kunnille riittävän rahoituksen tehtävän toteuttamiseen ja huomioi tässä maahanmuuttajien alueellisen jakautumisen Suomessa. Maahanmuuttajien määrän kasvaessa erityisesti pääkaupunkiseudulla tämä kunnille asetettava uusi tehtävä ilman tarkoituksen kohdennettua riittävää rahoitusta tarkoittaa tosiasiallisesti rahoitusvastuun siirtämistä suurimmille kunnille.

Kotoutumislain uudistuksessa olisi tärkeää huomioida, että lukutaitokoulutukseen pääsyn tulisi perustua todelliseen koulutustarpeeseen eikä asiakkaan statukseen. Luku- ja kirjoitustaidottomien asiakkaiden kohdalla on myös erityisen tärkeää varmistaa viranomaisten sujuva yhteistyö ja tiedonkulku, mukaan lukien lukutaidon tason kirjaaminen ja hyödyntäminen tietojärjestelmissä valtakunnallisesti yhdenmukaisella tavalla. Lisäksi lukutaitokoulutusta on tarpeen kehittää osana muuta kotoutumista ja koulutuspalveluja siten, että opiskelijoille voidaan turvata joustavat etenemismahdollisuudet.

Kielitaidon päättötестaus tulee pakolliseksi osaksi kotoutumiskoulutusta. Ehdotus ulkopuolisesta lopputestauksesta on hyvä. Koska palvelutuottajalle asetetaan tavoitteita tiettyyn kielitaitoon pääsystä, palveluntuottajan opiskelijoiden arviointi voi olla puutteellista. Samoin kriteerein tehty päättötестaus toimii myös entistä paremmin tiedolla johtamisen tukena, mikä auttaa esimerkiksi koulutusten vaikuttavuuden ja vertailun arvioinnissa.

Espoon kaupunki tukee ehdotusta kotoutumiskoulutuksen mahdollistamisesta työssäkäynnin tai yrittäjyyden lomassa. Tämä on toivottu avaus kotoutumiskoulutuksen joustavoittamiseksi. Kokemuksemme osoittaa, että kielikoulutus yhdistettynä työhön on motivoivaa ja tuloksellista. Esityksestä jää kuitenkin epäselväksi, miten ja millä ehdoin kotoutumiskoulutus olisi saatavilla työssäkäyville ja yrittäjille. Kuntien VOS-rahoitus ei nykyisellään riittävästi huomioi työ- ja osaamisperusteisesta maahanmuutosta syntyviä kielikoulutustarpeita eikä tässä hallituksen esityksessä ole asiaan ole tarjottu ratkaisua. Pidämme tähän ehdotukseen osoitettua 2 miljoonaa euroa riittämättömänä.

Lisäksi Espoon kaupunki näkee, että kotoutumiskoulutusta tulisi joustavoittaa ylipäänsä laajemmin vastaamaan maahanmuuttajien erilaisia elämäntilanteita ja tarpeita. Hallituksen esityksessä kotoutumislain muutokseksi korostuu työvoimapoliittinen kotoutumiskoulutus ensisijaisena palveluna, mutta esitys ei riittävästi huomioi kotoutujia, joilla on merkittäviä työ- ja toimintakyvyn rajoitteita eikä tosiasiallista kykyä osallistua intensiiviseen koulutukseen. Lakiin tulisi selkeämmin sisällyttää mahdollisuus kevennettyihin tai vaihtoehtoisin kotoutumista edistäviin palveluihin silloin, kun työvoimapoliittinen kotoutumiskoulutus ei ole asiakkaan toimintakyvyn vuoksi tarkoituksenmukainen tai edes mahdollinen.

Esityksessä määritellään maahanmuuttajan selkeästä oikeudesta valita kotoutumiskieli (suomi tai ruotsi). Espoossa näin on ollut tähänkin asti eli sinänsä ehdotus ei ole uusi. Kuitenkin koska ruotsin kielellä kotoutuvien määrää halutaan lakiesityksen myötä tavoitteellisesti kasvattaa, tulee jatkossa pohtia millaisin toimin tätä mahdollisuutta tulisi entistä paremmin tuoda asiakkaille esiin ja millaisia palveluita ruotsiksi kotoutuville olisi mahdollista realistisesti tarjota. Näiden palveluiden järjestämiseen tulisi olla rahoitus - esityksessä määritelty 300 000 euron lisärahoitus ei riitä ruotsinkielisen kotoutumispalveluiden tuottamiseen, jos pääsisimme esimerkiksi hallituksen määrittelemään jopa 10 % ruotsin kielellä kotoutujien määrään. Tämä tarkoittaisi Espoon osalta satoja uusia ruotsiksi kotoutujia nykyisten parinkymmenen sijaan. Ruotsin kielellä kotoutuminen edellyttää kunnilta myös ruotsiksi kotoutuvien vanhempien lasten ja nuorten saumattomien koulutuspolkujen varmistamista.

Espoon kaupungin näkökulmasta ruotsiksi kotoutumisen haasteena on ollut koulutustarjonnan puutteellisuus sekä pienet volyymit, jonka vuoksi koulutukset alkavat melko harvoin. Jotta ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus olisi kustannustehokasta ja koulutukseen pääsisi kohtuullisessa ajassa, tarvitaan yhä enemmän pääkaupunkiseudun tai koko Uudenmaan laajuista yhteistyötä ruotsinkielisten palveluiden järjestämiseksi. On myös pystyttävä tunnustamaan, että pääkaupunkiseudulla ruotsin kielellä kotoutunut ei todennäköisesti pysty asioimaan yhtä sujuvasti ja

monikanavaisesti kuin suomen kielellä kotoutunut. Työllistyminen ruotsiksi on myös haastavampaa. Ammattialoja ja työllistymisreittejä ruotsin kielellä kotoutuneille pitäisi myös tehdä näkyvämmäksi tavoitellessamme 5–10 % ruotsiksi kotoutumista.

Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus on toteutettu Espoossa omaehtoisina opintoina. Kun tämä ei enää ole mahdollista, tämä vaati kaupungilta aikaa ja resursseja valmistella hankintaprosessia tai muuta ratkaisua. Vuosina 2026–2027 Helsinki tuottaa kokeiluna ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen työvoimakoulutuksena. Jos tämä ei osoittaudu toimivaksi, pitää Espoon miettiä toista ratkaisua.

Esityksen mukaan työttömyysetuudella tuettua kotoutumislain mukaista omaehtoista opiskelua tullaan rajaamaan perusopetuksen osalta, pääsääntöisesti alle 30-vuotiaille. Työvoimaviranomaisen rooli korostuu koulutustarpeen arvioijana ja hyväksyjänä. Espoon kaupungin näkökulmasta ehdotus ei tuo suuria uudistuksia nykyiseen toimintatapaan. Espoon työllisyyspalveluissa jo nykyisellään perusopetukseen ohjataan käytännössä pelkästään alle 30-vuotiaita, joilta peruskoulutuskinto puuttuu. On kuitenkin mahdollista, että uudistus tulisi vaikuttamaan joidenkin asiakkaiden saamaan palveluun negatiivisesti niin, ettei kyseessä oleville asiakkaille olisi jatkossa sopivia palveluita. Uudistus vaikuttaa eittämättä yleissivistysopintoihin heikentävästi. Lisäksi perusopetukseen on saatettu ohjata yli 30-vuotiaita siksi, koska lukutaitokoulutusta ei ole ollut tarjolla. Tämä tarkoittaakin sitä, että lukutaitokoulutuksen tulisi jatkossa olla tarpeeksi resursoitu sekä uudenlaisia, lyhyempiä ja työelämälähtöisempiä palveluita tulisi kehittää, jotta asiakkaille löytyisi sopivampia väyliä kuin pitkät perusopetuksen polut. Tähän tarvitaan myös riittävä rahoitus.

Mikäli perusopetuksen suorittamista rajataan ehdotetulla tavalla, tulee jatkossa huolehtia muilla, työvoimapolitiittisilla koulutuspalveluilla siitä, että ilman peruskoulutusta olevia asiakkaita voidaan ohjata saamaan myös tarvittavaa yleissivistävää osaamista. On todennäköistä, että suurella osalla yli 30-vuotiaista on ainakin työn kautta hankittua ammatillista osaamista, jonka täydentämisestä tulee huolehtia yleissivistävien opintojen rinnalla, jotta työllistyminen olisi mahdollista.

Espoon kaupunki huomauttaa, että perustuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Vaikka esitys sinänsä ei rajaa oikeutta opiskeluun, voi yli 30-vuotiaille asetettu rajoitus perusopetuksen tukemisesta työttömyysetuudella tosiasiallisesti heikentää heidän mahdollisuuksiaan osallistua perusopetukseen.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Espoon kaupunki pitää valitettavana, että samaan aikaan, kun hallitus painottaa kotoutumiskoulutuksessaan kielen oppimista ja työntekoa, se samalla tosiasiallisesti toistuvilla rahoitusleikkauksillaan heikentää kuntien mahdollisuuksia tarjota maahanmuuttajille kielen oppimista ja työllistymistä tukevia palveluita. Tämä tarkoittaa kustannusten siirtämistä valtiolta kunnille ja koskee erityisesti pääkaupunkiseudun kuntia, jotka maahanmuuttajien suuren määrän vuoksi kantavat suurimman vastuun Suomen kotouttamistoiminnan onnistumisesta. Nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä leikkauksia perustellaan osaltaan jälleen ns. normien purkamisella, jotka kuitenkin ovat luonteeltaan ainoastaan kosmeettisia eivätkä tosiasiasa tuota kunnille juuri minkäänlaisia kustannusten pienentymistä.

Espoon kaupunki pitää kannatettavana kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtämistä laskennallisista korvauksista osaksi vieraskielisyyskriteerin perusteella maksettavaa kuntien valtionosuusrahoitusta. Valitettavasti

samalla rahoituksen taso laskee, mikä tulee heikentämään palveluiden kattavuutta. Laskennallisiin korvauksiin kohdistuvat useat peräkkäiset leikkaukset jättävät tosiasiallisesti kuntien maksettavaksi merkittävän osan esimerkiksi aiemmin täysimääräisesti korvatuista tulkitsemisen kustannuksista.

Lisäksi leikkaukset heikentävät kuntien mahdollisuuksia tarjota esimerkiksi laadukkaita ohjaus- ja neuvontapalveluita maahanmuuttajille tai tukea erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia varhaiskasvatuksessa tai koulussa. Laskennallisten korvausten heikennyksillä on siten merkittäviä heijastevaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Laskennallisen korvauksen tasoleikkauksesta ei ole vielä tarkempaa tietoa, mutta leikkaukset väistämättä vaikuttavat kuntien mahdollisuuteen tarjota kattavia, työelämään suuntaavia kotoutumispalveluita.

Vapaan sivistystyön valtionosuuden poistuminen tarkoittaa sitä, että työpaikkoja sekä pitkään kertynyttä kokemusta ja osaamista tulee häviämään vapaan sivistystyön kentältä. Espoon kaupunki toivoo, että vapaan sivistystyön oppilaitokset osallistuvat mahdollisiin koulutusten kilpailutuksiin jatkossa.

Esityksessä ehdotetaan, että talousarvion momentti ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuneiden kustannuksista siirretään hyvinvointialueille yleiskatteelliseen käyttöön. Kunkin hyvinvointialueen päättäjät jatkossa päättäisivät, varataanko ihmiskaupan uhrien auttamiseen rahaa lainkaan. Esitys käytännössä rikkoo ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän ja jättää heikoimpaan asemaan joutuneita heitteille.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Kotoutumisen painopiste siirtyy hallituksen esityksen mukaan oikeuksia korostavasta järjestelmästä velvoittavampaan malliin. Tavoitteissa huomioitaisiin vahvemmin maahanmuuttajan oma vastuu kotoutumisestaan ja velvollisuus kotoutumisensa edistämiseen. Espoon kaupunki näkee, että tämä ei ole kotoutumisessa eikä työllisyyspalveluissa mitenkään uusi asia. Tähänkin mennessä esimerkiksi kotoutumispalveluihin osallistuminen on työllisyyspalveluissa velvoittavaa ja heti kotoutumisproessin alkuvaiheessa asiakkaan velvollisuudet käydään tarkasti läpi. Velvollisuuksien korostaminen ja laiminlyönneistä rankaisu koskevat kotoutujien lisäksi laajemmin kaikkia työllisyyspalveluiden asiakkaita jo tälläkin hetkellä.

Kotoutumiseen liittyvien velvoitteiden tunteminen on toki tärkeä, mutta ei kuitenkaan ratkaiseva työllistymiseen tai kotoutumiseen. Velvoittavuudesta viestiminen on erityisen tärkeää etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa, jotta asiakkaat ymmärtävät entistä paremmin toimiensa seurauksia.

Esityksessä kotoutumiskoulutuksen tavoitteeksi asetetaan toimiva peruskielitaito (noin B1-taso) sekä työelämävalmiudet sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtyminen. Espoon kaupunki ei näe tässä sinänsä mitään uutta, vaan B1-kielitaitotaso sekä hyvät työelämä- ja yhteiskuntavalmiudet ovat olleet työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen tavoitteena tähänkin asti. Lisäksi monikielisessä yhteiskuntaorientaatiossa tavoitteena on yhteiskuntaan perehtyminen kotoutumisen alkuvaiheessa. Esityksestä jää epäselväksi, miten kyseisiä tavoitteita tulisi seurata. Kielitaitotason seuraaminen toki helpottuu OPH:n kielitaidon testauksen työkalulla, mutta esimerkiksi yhteiskuntaan perehtymiselle ei ole tällä hetkellä sopivaa mittaria.

Espoon kaupunki edelleen korostaa, etteivät kaikki kotoutujat saavuta kielitaitotavoitetta: tällä hetkellä Espoossa työvoimapolitiittisiin kotoutumiskoulutuksiin osallistuneista vain noin 50 % pääsee toiminnallisen suomen kielen taidon tavoitteeseen B1.1. Osa kotoutumiskoulutuksista valmistuvista

ei saavuta edes sellaista kielitaitoa, jolla asiakkaat voisivat siirtyä valmistavaan opetukseen (A2.2.). Näin ollen kotoutumisen rahoituksesta leikkaaminen on hallituksen tehostuneen kotoutumisen linjauksen vastainen. Retorinen puhe kotoutujan omasta vastuusta yhdistettynä kotoutumisajan lyhentymiseen ja kotoutumisen rahoituksen mittaviin leikkauksiin yhdessä voivat vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista monilla kotoutujilla, etenkin niillä henkilöillä, joilla on matala koulutustaso ja esimerkiksi pakolaisuudesta johtuva traumatausta. Espoon kaupunki näkee, että kotoutumisen kohdennetun rahoituksen vähentyessä työllisyysalueille jää vain vähän instrumentteja kotoutumisaikaa ylittäneiden kouluttamiseen toimivalle peruskielitasolle.

Kotoutuminen ei käytännössä pääty kahden vuoden määräaikaan, vaan kielellinen ja yhteiskunnallinen osaaminen kehittyvät pitkällä aikavälillä työelämän ja arjen vuorovaikutustilanteissa.

Espoon kaupungin näkökulmasta on olennaista, että sekä kunnilla että valtiolla on jatkossakin valmiudet tarjota tarkoituksenmukaista ja vaikuttavaa tukea niille yrityksille ja työnantajille, jotka rekrytoivat henkilöitä kehittyvällä kielitaidolla. Työpaikoilla tapahtuva kielenoppiminen on monelle kotoutujalle tehokkain ja nopein tapa vahvistaa työssä tarvittavaa sanastoa, oppia ammatillisia käytäntöjä ja kiinnittyä osaksi työyhteisöä. Espoon kaupunki pitää tärkeänä, että rahoitus- ja palvelurakenteet mahdollistavat myös tulevaisuudessa joustavat, työelämälähtöiset kielenoppimisen ratkaisut sekä kaupungeille riittävät keinot tukea yrityksiä tässä tehtävässä.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Lakiesityksessä ehdotetaan alkukartoituksesta luopumista erillisenä toimenä. Kotoutumissuunnitelma laadittaisiin entistä useammin suoraan osaamis- ja palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Lisäksi esityksessä korostetaan passivoivien odotusaikojen poistamista.

Espoon kaupungin näkökulmasta tämä ei muuta nykyistä tilannetta oikeastaan lainkaan, koska jo nykyisellään asiakkaille tehdään työllisyyspalveluissa ensimmäinen kotoutumissuunnitelma palvelutarpeen kartoituksen yhteydessä ensimmäisellä tapaamisella alkuhaastattelussa. Ensimmäisessä kotoutumissuunnitelmassa sovitaan muun muassa kotoutumiskoulutukseen osallistumisesta ja ohjaus kielitestaukseen tehdään käytännössä jo nyt ensimmäisellä tapaamisella viipymättä. Ensimmäisellä tapaamisella käydään läpi myös asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet. Nykyisellään Espoossa työvoimapoliittisiin kotoutumiskoulutuksiin ei ole juuri jonoja. Jotta asiakkaiden siirtyminen sujuvasti suomen- ja ruotsinkielisiin kotoutumispalveluihin olisi mahdollista, tulee palveluiden rahoitus olla kunnossa, jotta esimerkiksi koulutuksia voisi järjestää ilman pidempiä taukoja.

Muut huomiot

Kotoutumiskoulutuksen tarkoituksena on lain mukaan vahvistaa kotoutumisen edellytyksiä: suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä mahdollisuuksia osallistua työelämään, jatkokoulutukseen ja yhteiskunnan toimintaan. Espoon kaupunki korostaa, että lakisääteisten palveluiden lisäksi esimerkiksi kulttuuri- ja liikuntapalvelut muodostavat tärkeän väylän yhteiskunnallisen osallisuuden, kiinnittymisen ja kielitaidon käytön arjessa. Näiden palveluiden kautta opitaan yhteiskunnan pelisääntöjä ja rakennetaan yhteenkuuluvuutta.

Espoon kaupunki kannattaa tavoitetta saada ulkomaalaistaustaiset lapset aiempaa kattavammin varhaiskasvatuspalveluiden piiriin. Samalla toteamme, että kotivanhemmille on lakisääteisesti ollut tarjolla kotoutumispalveluita vasta vuoden 2025 alusta lähtien. Näiden eri kaupungeissa vasta käynnistettyjen palveluiden vaikutuksia ei olla arvioitu ennen uutta lainsäädäntökierrosta. Viime vuosien poukkoileva kotoutumislainsäädäntö ja -rahoitus ovat tehneet pitkäjänteisestä ja vastuullisesta kotoutumispalveluiden kehittämisestä kunnille haastavaa.

On todennäköistä, että osa kotona lapsiaan kotihoidon tuen turvin hoitavista maahanmuuttajanaيسista jää jatkossakin kotiin, ilman kotihoidon tukea. Tällä on myös merkittäviä vaikutuksia lapsiperheköyhyyteen. Vuoden 2025 alusta lähtien kuntien mahdollisuudet tavoittaa maahanmuuttajavanhempia kotoutumispalveluiden piiriin on merkittävästi helpottanut Kelalta saatu tieto kotihoidontukea saavista kotoutujista. Mikäli tämä tiedonsaantimahdollisuus jatkossa poistuu, on kunnilla hyvin vähän keinoja tavoittaa maahanmuuttajakotivanhempia kunnan tarjoamiin esim. Lastenhoidolla tuettuihin kielenoppimista ja kotoutumista tukeviin palveluihin. Espoon kaupunki katsoo, että kotihoidon tukea koskevasta mahdollisesta lakimuutoksesta huolimatta kunnille tulee turvata mahdollisuus saada tieto kotona lapsiaan hoitavista maahanmuuttajavanhemmista.

Tilastot osoittavat, että maahanmuuttajanaisten työllisyysaste on muita ryhmiä heikompi ja tutkimuksessa on todettu, että äidin kouluttautumisella ja työllistymisellä on selkeä yhteys lasten koulutus- ja työllisyyspolkuun. Maahanmuuttajien toimeentulon turvaaminen on tärkeässä roolissa lapsiperheköyhyyden vähentämisessä. Vaikka ulkomailla syntyneiden maahanmuuttajien lasten köyhyysriski on laskenut, oli se vuonna 2019 silti nelinkertainen verrattuna suomalaistaustaisiin lapsiin.

Espoon kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että lakiesityksen vaikutusarvioissa ei riittävästi huomioida muutosten mahdollisia seurauksia lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Olemme huolissamme siitä, että perusopetuksen rajaaminen yli 30-vuotiailta maahanmuuttajilta voi heikentää vanhempien mahdollisuuksia saavuttaa yleissivistävä koulutustaso. Tämä voi vaikuttaa suoraan heidän kykyynsä saada vakaita ansiotuloja. Lakiesityksen linjaukset voivat pahimmillaan johtaa tilanteeseen, jossa perheiden koulutukselliset ja taloudelliset mahdollisuudet kapenevat, mikä lisää lapsiperheiden köyhyysriskiä ja vahvistaa ylisukupolvista huono-osaisuutta. Espoossa on jo nyt merkkejä siitä, että osa kotoutuvista vanhemmista tarvitsee pidemmän ajan saavuttaakseen perusopetuksen tasoiset valmiudet ja sellaisen kielitaidon, jonka varassa he voivat osallistua koulutus- tai työelämäpoluille. Mikäli näitä väyliä rajataan, seuraukset heijastuvat väistämättä heidän lastensa tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Espoon kaupunki korostaa, että lakimuutosten lapsi- ja nuorisovaikutukset tulee arvioida huolellisesti, erityisesti tilanteissa, joissa vanhempien pääsy perusopetukseen estyy iän perusteella. Lasten yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia, menestyä ja kotoutua ovat riippuvaisia myös heidän perheidensä koulutustasosta, taloudellisesta tilanteesta ja mahdollisuudesta osallistua yhteiskuntaan täysipainoisesti.

Espoon kaupunki painottaa, että hallituksen tulee varmistaa, etteivät lainsäädännön muutokset johda lapsiperheiden aseman heikentymiseen, ja että kotoutumispolut tukevat perheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ehkäisevät köyhyyden ja syrjäytymisen ylisukupolvisia riskejä

Espoon kaupunki pitää hyvänä aloitetta kuntien ja valtion päällekkäisen raportoinnin karsimisesta ja sääntelyn purusta. Toimenpiteiden ei kuitenkaan tule johtaa rahoituksen heikentämiseen, kotoutumisprosessin laadun heikkenemiseen ja lyhytnäköiseen tavoiteasetantaan.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki